

Η Έξοδος από το Ευρώ και άλλες Ουτοπίες

28 Μαΐου 2015

Επισκόπηση

- Σενάρια περί εξόδου της χώρας από το Ευρώ ή εισαγωγής παράλληλου νομίσματος και επιβολής περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, ως εναλλακτικών στην ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, στερούνται σοβαρότητας λόγω των δυσμενών επιπτώσεων που συνεπάγεται η εφαρμογή τους. Η προσήλωση όλων των εμπλεκόμενων στην ταχεία επίτευξη συμφωνίας θεωρείται δεδομένη.
- Καθοδικά συνεχίζουν να κινούνται οι δείκτες οικονομικού κλίματος και καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Μάιο, για τρίτο συνεχόμενο μήνα έπειτα από την παροδική άνοδο του Φεβρουαρίου. Ουσιαστικά, η τάση βελτίωσης που είχε καταγραφεί από το 2012 έως τον Ιούνιο του 2014 έχει πλέον οριστικά αναστραφεί.
- Οι εξαγωγικές επιδόσεις της χώρας πλέον βελτιώνονται σταθερά. Τα αυξημένα έσοδα από τον τουρισμό καθώς και τη δραστηριότητα ελληνικών κατασκευαστικών ομίλων στο εξωτερικό συμπληρώνουν την εικόνα ενίσχυσης της εξωστρέφειας.
- Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το δημόσιο αυξάνονται πλέον με αισθητά χαμηλότερους ρυθμούς, υποβοηθούμενες και από τις δυνατότητες ρύθμισης οφειλών. Την ίδια ώρα όμως τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού αντιμετωπίζουν προκλήσεις που για την ώρα αντισταθμίζονται με μετάθεση δαπανών στο μέλλον, ειδικότερα των επενδύσεων και των μεταβιβάσεων προς φορείς της γενικής κυβέρνησης.
- Η μέτρια επίδοση της χώρας στην καινοτομία επιβεβαιώνεται από πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ίδια έκθεση όμως καταγράφει και τη συνεχή προσπάθεια για βελτίωση. Η χώρα μας ενώ διαθέτει αξιόλογες υποδομές και ανθρωπινό δυναμικό, έχει χαμηλές επιδόσεις σε ότι αφορά την εμπορική αξιοποίηση αυτών των πλεονεκτημάτων. Το μη φιλικό προς την καινοτομία θεσμικό πλαίσιο με τη σειρά του είναι ένας παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά την ικανότητα των επιχειρήσεων να αξιοποιήσουν τις επενδύσεις τους σε Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α).

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

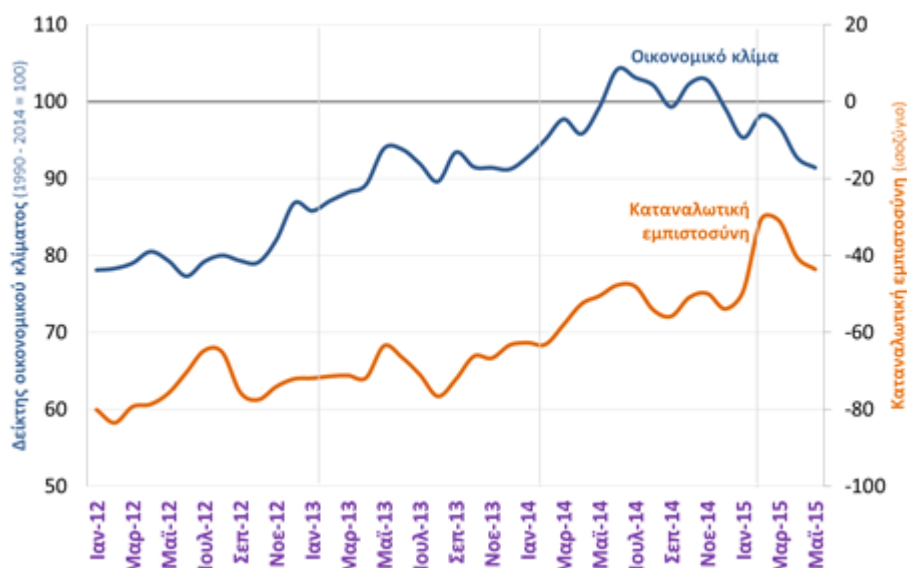
Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Επιχειρηματικές και καταναλωτικές προσδοκίες στην Ελλάδα (ΕΕ – DG ECFIN, Μάι. 2015)

Η συμφωνία είναι μονόδρομος

Οι συζητήσεις περί εξόδου από το Ευρώ, εισαγωγής παραλλήλου νομίσματος, κλπ., ως εναλλακτικές επιλογές της επίτευξης μιας συμφωνίας με τους δανειστές, στερούνται σοβαρότητας, δεδομένων των δυσμενών επιπτώσεων που τις συνοδεύουν. Είναι, λοιπόν, εκ των ων ουκ άνευ η ταχεία ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με τους δανειστές, ώστε να αρχίσουν ξανά οι εκταμιεύσεις και να καλυφθούν οι χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας.

Η χώρα δεν έχει την πολυτέλεια της εξόδου από το Ευρώ, χωρίς να καταρρεύσει το τραπεζικό σύστημα και να μειωθεί δραστικά το επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού, εν μέσω και μίας συντελούμενης τεράστιας αναδιανομής πλούτου σε βάρος των ασθενέστερων.

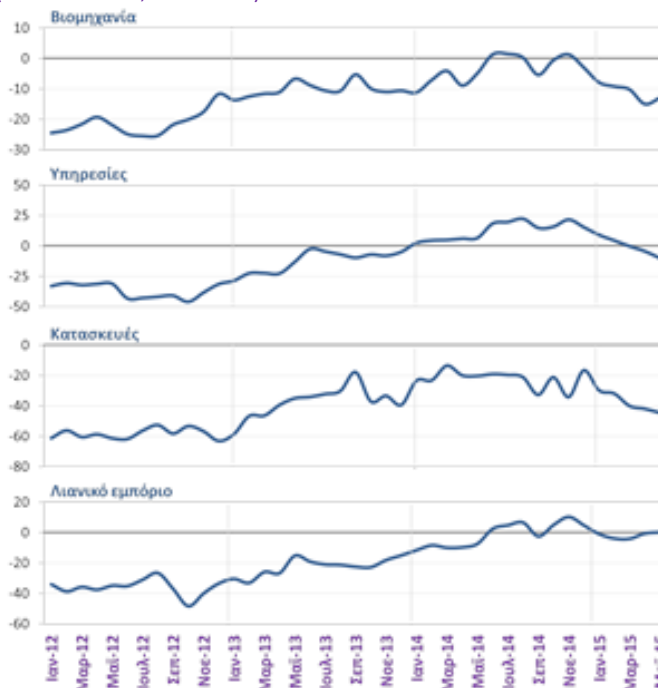
Στην Ελλάδα σήμερα, οι χορηγήσεις είναι σημαντικά μεγαλύτερες από τις καταθέσεις. Χονδρικά, οι χορηγήσεις είναι γύρω στα €210 δισ., και οι καταθέσεις γύρω στα €130 δισ., με το άνοιγμα να καλύπτεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Μια έξοδος από το Ευρώ, με υποτίμηση του νέου νομίσματος, θα σήμαινε ότι το καθαρό ενεργητικό (χορηγήσεις μείον καταθέσεις) των τραπεζών, που σήμερα ανέρχεται σε 80 δισ., θα μειωθεί σε βαθμό ανάλογο με αυτόν της υποτίμησης. Καθώς οι τράπεζες χρωστούν γύρω στα €115 δισ. στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αυτομάτως θα δημιουργηθεί ένα σημαντικό κενό που δεν θα μπορεί να καλυφθεί από τα κεφάλαιά τους δημιουργώντας ανάγκες νέας ανακεφαλαιοποίησής τους.

Υπάρχει, όμως, και μια άλλη πτυχή του θέματος. Τυχόν υιοθέτηση ενός νέου εθνικού νομίσματος, σημαντικά υποτιμημένου ως προς το Ευρώ, σημαίνει ότι οι καταθέσεις και τα δάνεια θα μειωθούν σε πραγματικούς όρους κατά αντίστοιχο ποσοστό. Κάποιοι που έχει ισόποσες καταθέσεις με δάνεια προφανώς δεν επηρεάζεται. Όποιος, όμως, αποταμιεύει σε καθαρή βάση, θα δει τους κόπους μιας ζωής να εξανεμίζονται, την ίδια στιγμή που όποιος χρωστάει θα δει τις υποχρεώσεις του να μειώνονται δραστικά. Ποια κοινωνία μπορεί να δεχθεί την τεράστια αυτή μεταφορά πόνων από τους χιλιάδες αποταμιευτές που έχουν τα χρήματά τους στις τράπεζες, στους λιγότερους που χρωστάνε, ιδίως μάλιστα εάν οι τελευταίοι έχουν ήδη μεταφέρει τις καταθέσεις τους στο εξωτερικό. Θα πρόκειται για την πιο άνιση και άδικη αναδιανομή πλούτου που έχει συμβεί ποτέ.

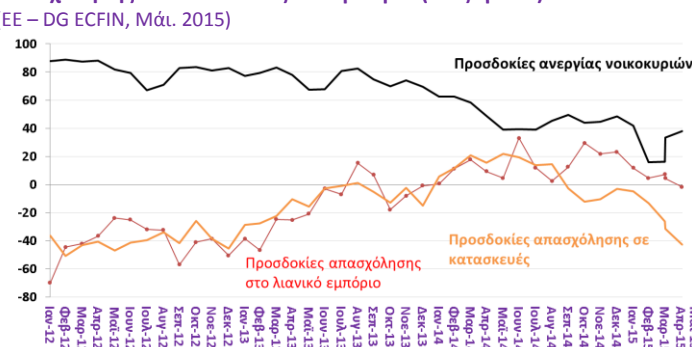
Στο ακραίο υποθετικό σενάριο της εξόδου από το Ευρώ, θα προηγηθεί, κατά πάσα πιθανότητα, μια άτυπη στάση πληρωμών εντός του Ευρώ. Σε περίπτωση που δεν εκταμιεύονται χρήματα από την χρηματοδοτική βοήθεια, και αφού θα έχουν πρώτα αποστραγγισθεί τα αποθεματικά για την πληρωμή τοκοχρεολυσίων στο εξωτερικό, η μόνη λύση χρηματοδότησης θα είναι η μερική στάση πληρωμών στο εσωτερικό (μισθών – συντάξεων – προμηθειών – επιστροφών φόρων – επιχορηγήσεων κλπ.), αυξάνοντας κατακόρυφα τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου προς τους ιδιώτες, που στο τέλος Μαρτίου ανέρχονταν σε €4,5 δισ. Σε κάποια φάση, και για να συνεχίσουν να εξυπηρετούνται οι διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, ενδεχομένως εκ των πραγμάτων θα αρχίσουν να γίνονται πληρωμές στο εσωτερικό με υποσχετικούς τίτλους. Αργά ή γρήγορα, οι τίτλοι αυτοί θα αρχίσουν να χρησιμοποιούνται, με κάποια έκπτωση στην ονομαστική αξία τους, για πληρωμές φόρων προς το κράτος, για εξόφληση λογαριασμών προς την ΔΕΗ, ΟΤΕ, κλπ. και υποχρεώσεων μεταξύ ιδιωτών στην εγχώρια αγορά, εφόσον το νέο μέσο πληρωμών διαθέτει αναγκαστική κυκλοφορία. Οι τράπεζες θα μπορούν να δέχονται καταθέσεις και να δίνουν δάνεια και στο νέο παράλληλο νόμισμα, αν και τα δάνεια που έχουν ήδη δοθεί σε Ευρώ θα γίνεται όλο και πιο δύσκολο να εξυπηρετηθούν και το τραπεζικό σύστημα, αργά ή γρήγορα, θα χρειαστεί διάσωση μέσω ανακεφαλαιοποίησης ή άλλης μορφής διευθέτησης.

Για την χρηματοδότηση των εισαγωγών, θα γίνεται χρήση της αγοράς “συναλλάγματος”, όπου το παράλληλο αυτό νόμισμα θα

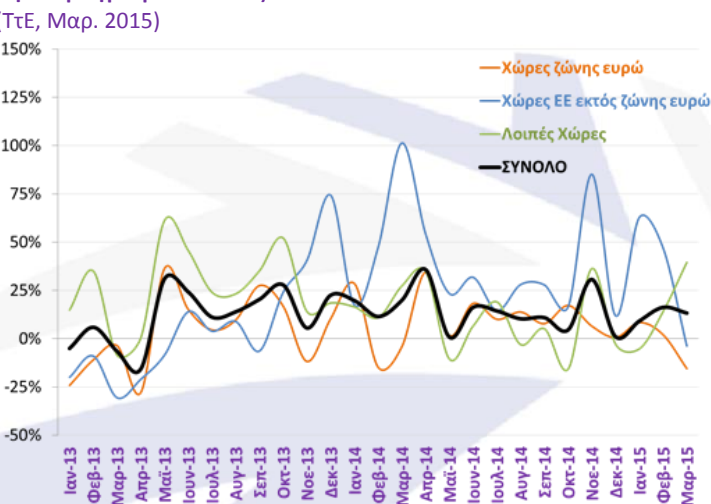
Διάγραμμα 1: Επιχειρηματικές προσδοκίες (ισοζύγιο %)
(ΕΕ – DG ECFIN, Μάι. 2015)

Διάγραμμα 2: Προσδοκίες ανεργίας νοικοκυριών και προσδοκίες απασχόλησης σε κατασκευές και εμπόριο (ισοζύγιο %)
(ΕΕ – DG ECFIN, Μάι. 2015)

Διάγραμμα 3: Ταξιδιωτικές εισπράξεις - % μεταβολή μήνα με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους
(ΤτΕ, Μαρ. 2015)

ανταλλάσσεται με Ευρώ. Η ισοτιμία του θα εξαρτάται από την ποσότητα σε κυκλοφορία, καθώς και από τα σταθεροποιητικά μέτρα, που θα λαμβάνονται ή όχι, στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής, της δημοσιονομικής προσαρμογής, κλπ. Εάν η χώρα μετά από χρόνια επανέλθει σε μακροοικονομική ισορροπία, η ισοτιμία του παράλληλου νομίσματος θα επανέλθει στο 1:1 με το Ευρώ και το παράλληλο νόμισμα θα εξαφανισθεί (η χώρα θα επανέλθει στην κανονικότητα του Ευρώ). Εάν όχι, τότε το επόμενο βήμα μπορεί να είναι η έξοδος από το Ευρώ.

Όλα τα παραπάνω ανήκουν, βεβαίως, στην σφαίρα της φαντασίας καθώς δεν μπορούν να εφαρμοσθούν με διατεταγμένο τρόπο και χωρίς κοινωνικές αναστατώσεις. Εντός του Ευρώ, το παράλληλο νόμισμα δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει χωρίς περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων και στις τραπεζικές αναλήψεις, καθώς η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα σταματήσει να «χρηματοδοτεί» την φυγή των καταθέσεων σε Ευρώ εκτός τραπεζικού συστήματος, δεδομένης της μαζικής στροφής του κοινού στην αποθησαύριση του Ευρώ, που θα οδηγήσει σε βαθιά υποτίμηση του παράλληλου νομίσματος. Εκτός του Ευρώ, το σενάριο για ελεγχόμενη υποτίμηση είναι υπεραισιόδοξο. Στην ουσία το νέο νόμισμα θα καταρρεύσει, και μαζί του θα καταρρεύσει και το βιοτικό επίπεδο μεγάλου τμήματος του πληθυσμού.

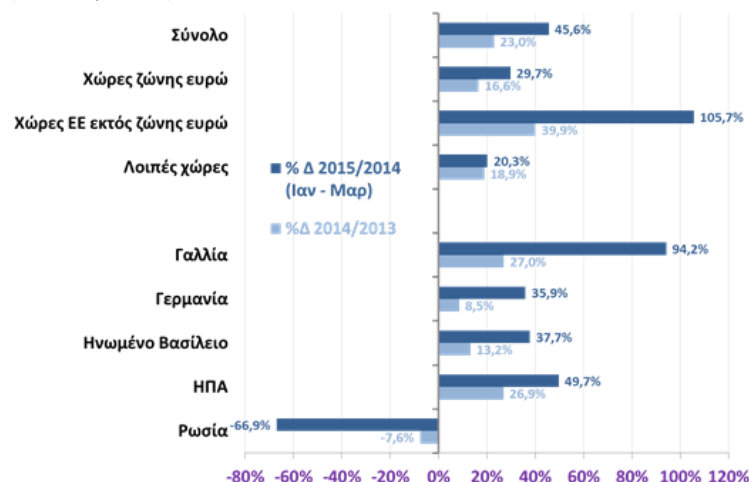
Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Οικονομικό κλίμα: Καθοδικά συνεχίζουν να κινούνται οι δείκτες οικονομικού κλίματος και καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Μάιο, για τρίτο συνεχόμενο μήνα έπειτα από την άνοδο του Φεβρουαρίου (Διάγραμμα πρώτης σελίδας). Ειδικότερα, ο δείκτης οικονομικού κλίματος εμφανίζει σταθερή καθοδική τάση από τον Ιούνιο 2014, όταν βρέθηκε στο υψηλότερο επίπεδο των τριών τελευταίων χρόνων, και τον Μάιο επιστρέφει στο επίπεδο που είχε διαμορφωθεί κατά το τελευταίο 3μηνο του 2013. Ανάλογη περίπου εικόνα παρουσιάζει και ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ο οποίος ωστόσο εξακολουθεί να βρίσκεται σε καλύτερο επίπεδο σε σχέση με εκείνο των τριών προηγούμενων ετών. Έντονα πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες, ενώ στις κατασκευές η επιδείνωση είναι μεν ηπιότερη, αλλά το ισοζύγιο διατηρείται σε σημαντικά χαμηλά επίπεδα. Αντίθετα, μικρή βελτίωση παρουσιάζεται στη βιομηχανία και οριακή άνοδος των προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο (Διάγραμμα 1). Τέλος, οι προσδοκίες ανεργίας των νοικοκυριών αυξάνονται περαιτέρω την ίδια ώρα που οι προσδοκίες απασχόλησης σε υπηρεσίες, λιανικό εμπόριο (Διάγραμμα 2) και κατασκευές υποχωρούν εκ νέου.

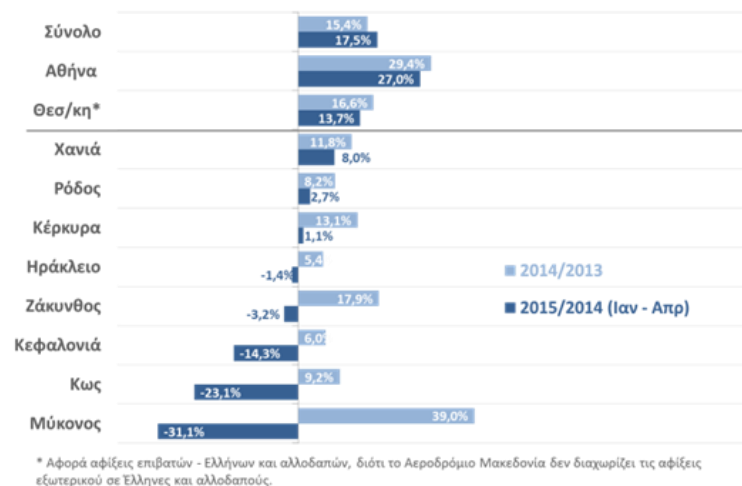
Εξαγωγές: Στο πρώτο τρίμηνο του 2015 οι εξαγωγές εκτός καυσίμων και πλοίων, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, αυξήθηκαν 2%. Το ίδιο διάστημα τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν αύξηση 14%. Σε ότι αφορά τις υπηρεσίες, τα έσοδα από τουριστικό συνάλλαγμα έχουν αυξηθεί κατά 12,7% δημιουργώντας προσδοκίες για μια καλή τουριστική περίοδο, ενώ αυξημένα είναι και τα έσοδα από άλλες υπηρεσίες, τα οποία αντανακλούν κυρίως τις δραστηριότητες των ελληνικών κατασκευαστικών ομίλων στο εξωτερικό (Πίνακας 1).

Τουρισμός: Ιδιαίτερα θετική εμφανίζεται η τουριστική κίνηση το Α' 3μηνο του 2015. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 12,7%, κυρίως λόγω των εισπράξεων από κατοίκους χωρών εκτός της ΕΕ28 (Διάγραμμα 3), ενώ η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση την ίδια περίοδο παρουσίασε αύξηση κατά 45,6% σε σχέση με πέρυσι (Διάγραμμα 4, που αποτυπώνει την αύξηση ταξιδιωτικών αφίξεων από τους βόρειους γείτονές μας στα Βαλκάνια των οποίων όμως η κατά κεφαλή δαπάνη είναι σχετικά χαμηλή λόγω των σχετικά σύντομων επισκέψεων τους). Διαφορετική πάντως είναι η εικόνα όσον αφορά στις εισπράξεις και την ταξιδιωτική κίνηση από τη Ρωσία, όπου παρατηρείται μείωση κατά -73,2% και -66,9% αντίστοιχα. Αξίζει να αναφερθεί ότι παρά την άνοδο των εισπράξεων και της ταξιδιωτικής κίνησης που σημειώνεται κατά τους τρεις πρώτους μήνες του έτους, τα στοιχεία του ΣΕΤΕ δείχνουν μείωση των διεθνών αεροπορικών

Διάγραμμα 4: Εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση (ΤτΕ, Μαρ. 2015)

Διάγραμμα 5: Διεθνείς τουριστικές αφίξεις στα κυριότερα αεροδρόμια (ΣΕΤΕ, Απρ. 2015)

* Αφορά αφίξεις επιβατών - Ελλήνων και αλλοδαπών, διότι το Αεροδρόμιο Μακεδονία δεν διαχωρίζει τις αφίξεις εξωτερικού σε Έλληνες και αλλοδαπούς.

Πίνακας 1: Εξαγωγές (ΤτΕ, Μαρ. 2015)

	2014	Α' 3μηνο		%
		2014	2015	
Εξαγωγές αγαθών	23.480,2	5.414,1	5.008,0	-7,5%
Εξαγωγές πλην καυσίμων & πλοίων	14.665,4	3.359,0	3.511,9	2,0%
Εξαγωγές υπηρεσιών	31.084,2	4.647,6	3.438,8	1,8%
Τουρισμός	13.393,1	471,5	531,6	12,7%
Μεταφορές	13.211,6	3.130,3	3.121,7	-0,3%
Άλλες υπηρεσίες	4.190,0	1.045,8	1.078,9	3,2%

αφίξεων την περίοδο Ιαν. – Απρ. σε κύριους τουριστικούς προορισμούς όπως η Μύκονος (-31,1%), η Κως (-23,1%) και η Κεφαλονιά (-14,3%) (Διάγραμμα 5). Οι εξελίξεις αυτές αποτυπώνουν θετικές προσδοκίες αλλά και λεπτές ισορροπίες στο ξεκίνημα της τουριστικής περιόδου.

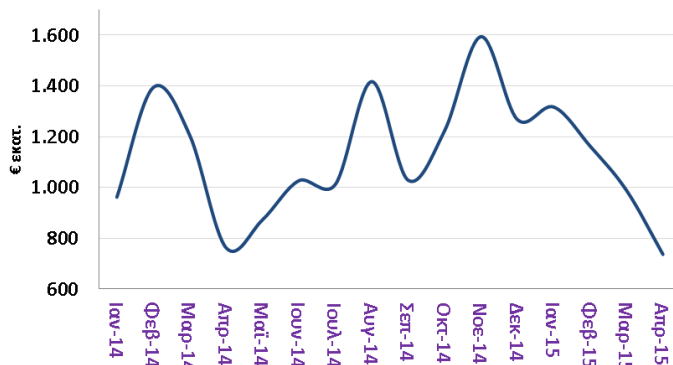
Ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς κράτος: Τους τέσσερις πρώτους μήνες του έτους τα νέα ληξιπρόθεσμα χρέη ιδιωτών προς την εφορία ανήλθαν στα €4,21 δισ., ανεβάζοντας το σύνολο στα €77 δισ. Η ενεργοποίηση της ρύθμισης των 100 δόσεων φαίνεται να έπαιξε ρόλο στο ποσό των φόρων που έμειναν σε εκκρεμότητα, καθώς τον Απρίλιο καταγράφεται παραπέρα μείωση των νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών (€737 εκ, Διάγραμμα 6). Το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το δημόσιο ανέρχεται πλέον στα €77 δις. Ο ρυθμός αύξησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, παλιών και νέων, επίσης επιβραδύνεται από την αρχή του 2015 αντανάκλωντας την επιβράδυνση των νέων ληξιπρόθεσμων και κάποια επιπλέον μείωση των παλιών ληξιπρόθεσμων, πιθανώς υποβοηθούμενη και από τις ρυθμίσεις οφειλών.

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Η δημοσίευση των αναλυτικών στοιχείων του κρατικού προϋπολογισμού για το μήνα Απρίλιο καταγράφει – πλέον της ήδη γνωστής συγκράτησης των δαπανών του ΠΔΕ €409 εκατ. κάτω του στόχου και της υπεραπόδοσης των εσόδων του ΠΔΕ €465 εκατ. άνω του στόχου (Πίνακας 2), επιμέρους πληροφορίες για την εξέλιξη των πρωτογενών δαπανών και των φορολογικών εσόδων. Έτσι, τα έσοδα από φόρο εισοδήματος μπορεί να αυξήθηκαν σε σχέση με το τετράμηνο του 2014, αλλά υστερούν του στόχου €-339 εκατ., οι φόροι παλαιών χρήσεων υστερούν του στόχου €-468 εκατ. και οι εισπράξεις ΦΠΑ υστερούν του στόχου €-280 εκατ. Επιπλέον στα έσοδα υπολογίζεται η έκτακτη εισπράξη €555 εκατ. από το ΤΧΣ (Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) ενώ υπάρχουν πλέον και έσοδα της «ρύθμισης των 100 δόσεων». Τις υστερήσεις των λειτουργικών εσόδων αντιστάθμισαν εκτός από αυτά τα έκτακτα έσοδα και οι αυξημένες έναντι του στόχου εισπράξεις από φόρους περιουσίας (€102 εκατ.) και φόρων κατανάλωσης (€133 εκατ.) αλλά κυρίως η συγκράτηση δαπανών, όπως η μείωση της αποπληρωμής παλιών οφειλών νοσοκομείων κατά €-568 εκατ. και των αποδιδόμενων από την κεντρική διοίκηση πόρων κατά €-411 εκατ. σε σχέση με το αντίστοιχο τετράμηνο πέρυσι (Πίνακας 3). Συνολικά, και μαζί με τη συγκράτηση δαπανών όπως για εξοπλιστικά προγράμματα, η διαχείριση του ΠΔΕ και η συγκράτηση των δαπανών εκτός μισθών και συντάξεων οδήγησαν στη διαμόρφωση του πρωτογενούς πλεονάσματος στα €2,1 δισ. έναντι στόχου €-310 εκατ.

Ελληνικές επιδόσεις στην καινοτομία

Σύμφωνα με την έκθεση «[Innovation Union Scoreboard 2015](#)» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι χώρες της Ένωσης έχουν βελτιώσει τα τελευταία 8 χρόνια τις επιδόσεις τους στο χώρο της καινοτομίας. Μεγάλες διαφορές παραμένουν ανάμεσα στις διάφορες χώρες και τις επιμέρους ομάδες αυτών και επιπλέον η διαφορά ανάμεσα στις πλέον επιτυχημένες και τις πλέον αδύναμες χώρες κλείνει με πολύ αργούς ρυθμούς. Πάντως, την τελευταία χρονιά οι επιδόσεις της Ένωσης δεν έχουν βελτιωθεί, σύμφωνα πάντα με τη μεθοδολογία της έκθεσης. Ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα έχει το γεγονός ότι οι χώρες με ισχυρές επιδόσεις στην καινοτομία έχουν ισχυρές επιδόσεις σε όλες τις επιμέρους διαστάσεις της αξιολόγησης. Την ίδια θέση καταγράφει και η [έκθεση του INSEAD για το 2014](#) που υπογραμμίζει τη μεγάλη σημασία που έχει ο ανθρώπινος παράγοντας και η σύνδεση του με τις καινοτόμες δραστηριότητες που λαμβάνουν τόπο στη χώρα. Δεν αρκεί να υπάρχει η κατάλληλη υποδομή σε μια χώρα, πρέπει και να προσελκύεται ταλέντο από άλλες χώρες – κάτι που αποδεικνύει και την ικανότητα αξιοποίησης αυτού του ταλέντου. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Δείκτη Ψηφιακής Ετοιμότητας - [Networked Readiness Index \(NRI\), του World Economic Forum για το 2015](#) η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών

Διάγραμμα 6: Νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς κράτος (ΓΓΔΕ, Απρ. 2015)

Πίνακας 2: Κρατικός και τακτικός προϋπολογισμός (Υπ. Οικ., Απρ. 2015)

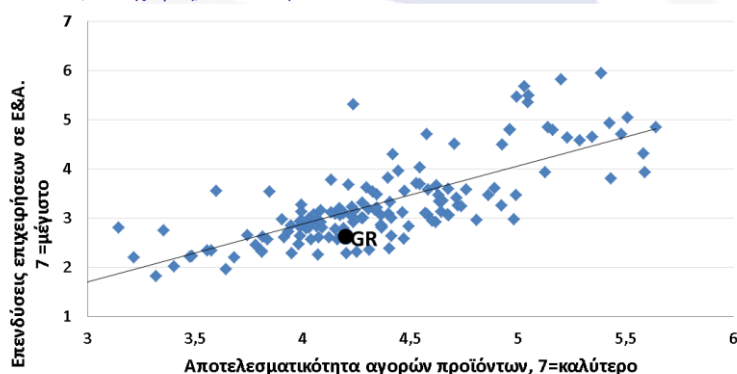
Στοιχεία Υπ. Οικονομικών.	Ιαν -Απρίλιος					
	2014	2015	% μεταβολή	Στόχος	Δ € με στόχο	Δ % με στόχο
€ εκατ.						
Καθαρά έσοδα τ.π. (*)	16.136	15.260	-5,4%	15.444	-184	-1,2%
Έσοδα ΠΔΕ	2.295	1.525	-33,6%	1.060	465	43,9%
Δαπάνες τ.π.	15.884	15.503	-2,4%	17.131	-1.628	-9,5%
Δαπάνες ΠΔΕ	1.398	821	-41,3%	1.230	-409	-33,3%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π. (*)	1.046	1.548	48,0%	-310	1.858	
Ισοζύγιο κ.π. (*)	-1.146	-1.065	-7,1%	-2.918	1.853	

κ.π.: Κρατικός προϋπολογισμός =τ.π. συν ΠΔΕ, τ.π.:Τακτικός προϋπολογισμός
ΠΔΕ :Προϋπολογισμός δημοσίων επενδύσεων

Πίνακας 3: Βασικά έσοδα και δαπάνες κεντρικής κυβέρνησης (Υπ. Οικ., Απρ. 2015)

Στοιχεία Υπ. Οικονομικών.	Ιαν -Απρίλιος					
	2014	2015	Δ %	Στόχος	Δ € με στόχο	Δ % με στόχο
€ εκατ.						
Φόρος εισοδήματος	2.582	2.613	1,2%	2.952	-339	-11,5%
Φόροι περιουσίας	963	884	-8,2%	782	102	13,0%
Άμεσοι και έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	1.235	1.017	-17,7%	1.485	-468	-31,5%
Φόροι κατανάλωσης πλην ΦΠΑ	2.329	2.444	4,9%	2.312	132	5,7%
ΦΠΑ	4.523	4.416	-2,4%	4.696	-280	-6,0%
€ εκατ.	2014	2015	Δ %	Δ σε €		
Αποδοχές και συντάξεις	6.088	6.203	1,9%	115		
Επιχορηγήσεις ΟΚΑ	3.632	3.649	0,5%	17		
Παλιές οφειλές νοσοκομείων	631	63	-90,0%	-568		
Αποδιδόμενοι πόροι	1.210	799	-34,0%	-411		

Διάγραμμα 7: Αποτελεσματικότητα αγορών προϊόντων και επιχειρηματικές επενδύσεις Ε&Α (WEF GCI, 144 χώρες, 2014-15)

μπορεί να ενδυναμώσει την αναπτυξιακή διαδικασία προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας. Από την άλλη, η χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών ήδη προκαλεί σημαντικές αλλαγές και ρήξεις σε όλα τα επίπεδα και η διαχείριση των συνεπαγόμενων οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων απαιτεί την ενεργή προώθηση μιας ξεκάθαρης στρατηγικής.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατατάσσει τη χώρα μας στην κατηγορία των χωρών με ήπια επίδοση στην καινοτομία (25^η θέση ανάμεσα στις 28 χώρες της Ε.Ε., Πίνακας 4) με πολύ καλές επιδόσεις σε ορισμένες διαστάσεις της αξιολόγησης αλλά όχι σε άλλες. Την εικόνα αυτή αναπαράγουν εύλογα και οι άλλες δυο εκθέσεις καθώς πολλά από τα πεδία που εξετάζονται, όπως και ορισμένες από τις πηγές, ταυτίζονται. Με τον πυρήνα αυτών των κοινών στοιχείων αλλά και επιμέρους προσθήκες, οι τρεις εκθέσεις καταγράφουν το γεγονός ότι από τη χώρα μας λείπει αυτή η κρίσιμη ομοιογένεια στις επιδόσεις. Οι καλές επιδόσεις σε αποφοίτους και φοιτητές, επιστημονικές δημοσιεύσεις και ποιότητα ερευνητικών κέντρων, την πρόσβαση σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και την καινοτομία ειδικά σε θέματα οργάνωσης ΜΜΕ και στο μάρκετινγκ, είναι το ισχυρό σημείο της χώρας μαζί με τις εξαγωγές υπηρεσιών έντασης γνώσης. Η χώρα έχει επίσης λίγο κάτω του μέσου όρου επιδόσεις στις επιστημονικές δημοσιεύσεις με ετεροαναφορές, τους αποφοίτους με διδακτορικό, τις δαπάνες Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) του δημοσίου, τις ΜΜΕ που καινοτομούν μόνες τους, τις ΜΜΕ που καινοτομούν σε προϊόντα και διαδικασίες, την απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης και το μερίδιο στις πωλήσεις που έχουν οι καινοτομίες. Όμως, οι χαμηλές δαπάνες για (Ε&Α) από επιχειρήσεις, η ανύπαρκτη δραστηριότητα επενδυτικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου, τα χαμηλά επίπεδα συνεργασίας ερευνητικών ιδρυμάτων που χρηματοδοτούνται από το κράτος και επιχειρήσεων, η χαμηλή επίδοση στην κατοχύρωση πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, οι χαμηλές εξαγωγές υψηλής τεχνολογίας, η μη προσέλκυση αλλοδαπών φοιτητών διδακτορικού και πελατών για την ελληνική πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία καταδεικνύουν το έλλειμμα της χώρας στην αξιοποίηση των όποιων καινοτομικών επιτευγμάτων. Αυτό συμβαίνει παρόλο που η χώρα έχει πολλές από τις απαραίτητες ανθρώπινες και υλικές υποδομές για να πρωταγωνιστήσει μαζί με τις αναπτυγμένες χώρες στη δημιουργία και αξιοποίηση της καινοτομίας. Ορισμένα ισχυρά σημεία, όπως η προσέλκυση κεφαλαίων για Ε&Α από το εξωτερικό (Πίνακας 5) υποστηρίζουν την παραπάνω ανάγνωση καθώς τα κεφάλαια αυτά δεν προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα, αλλά από Ευρωπαϊκά προγράμματα.

Οι τρεις αυτές έρευνες και τα στοιχεία τους δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις καινοτομούν και δαπανούν για Ε&Α όταν, μεταξύ άλλων, το κράτος δικαίως είναι ισχυρό, ο ανταγωνισμός στις αγορές ισχυρός, οι θεσμικές δυνατότητες συνεργασίας κρατικά χρηματοδοτούμενων ιδρυμάτων και επιχειρήσεων είναι υπαρκτές και έχουν νομική σαφήνεια, το επιχειρηματικό περιβάλλον είναι φιλικό, τα διοικητικά εμπόδια χαμηλά και η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα γίνεται με εύλογους όρους (το Διάγραμμα 7 αποτυπώνει τη συσχέτιση της αποτελεσματικότητας των αγορών προϊόντων και των δαπανών επιχειρήσεων για Ε&Α). Καθώς σε αυτές τις διαστάσεις η χώρα μας έχει μέτριες ή και χαμηλές επιδόσεις δεν αποτελεί έκπληξη η αδύναμη επίδοση της χώρας στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας και καινοτομίας.

Οι εκθέσεις αυτές καταγράφουν μια σταθερή αν και αργή προσπάθεια της χώρας να αυξήσει τις επιδόσεις καινοτομίας, ετοιμότητας δικτύωσης και έρευνας, όπως δείχνει και η ανάκαμψη των επενδύσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό και η σχετική σταθερότητα των επενδύσεων σε καινοτομία (Διάγραμμα 8). Παρά το γεγονός ότι η παραγωγική βάση της χώρας καταγράφεται συχνά ως μεσαίας τεχνολογίας, η παρούσα κατάσταση μπορεί να αποτελέσει ένα σταβρό εφελθτήριο για το επιθυμητό καλύτερο. Κρίσιμο και πρωτεύοντα ρόλο έχει να συνεισφέρει εδώ η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου από την πολιτεία ειδικά σε ότι αφορά το επιχειρηματικό περιβάλλον και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Πίνακας 4: Innovation Union Scoreboard, επίδοση δείκτη Ελλάδας ως % του μ.ο, της ΕΕ (δείκτης =100)

(Ευρ. Επιτροπή, 2015)

Πεδίο αξιολόγησης	% μέσου όρου ΕΕ
Διεθνείς συν-δημοσιεύσεις	171%
Δαπάνες καινοτομίας εκτός Ε&Α	127%
Καν στόμο μάρκετινγκ /οργάνωση ΜΜΕ	124%
Καν στόμες ΜΜΕ με συνεργασίες	120%
Εξαγωγές υπηρεσιών μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας	109%
Απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας παιδείας	107%
Καν στόμα προϊόντα /διαδικασίες ΜΜΕ	97%
Απόφοιτοι πωσ επιστημίων	94%
Αύξηση απασχόλησης σε δυναμικούς καινοτόμους κλάδους	94%
Εξαγωγές προϊόντων μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας	94%
ΜΜΕ που καινοτομούν μόνες	93%
Απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης	91%
Δημοσιεύσεις με ετεροαναφορές	84%
Δαπάνες Ε&Α δημοσίου	69%
Νέοι διδάκτορες	61%
Ευρωπαϊκά σήματα κατατεθέν	47%
Επιστημονικές συνδημοσιεύσεις δημοσίου και επιχειρήσεων	33%
Δαπάνες Ε&Α επιχειρήσεων	21%
Ευρωπαϊκά βιομηχανικά σχέδια	21%
Αιτήσεις πατεντών	9%
Φοιτητές διδακτορικού εκτός ΕΕ	4%
Εξαγωγές από εκχώρηση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	3%
Επιχειρηματικά κεφάλαια (VC)	1%
Κατάταξη 2015 από 28 θέσεις	25
Δείκτης χώρας 2015 ως % δείκτη ΕΕ-28	66%
Κατάταξη 2010 από 27 θέσεις	25
Δείκτης χώρας 2010 ως % δείκτη ΕΕ-27	71%

Πίνακας 5: INSEAD Innovation Readiness. Κατάταξη Ελλάδας ανάμεσα σε 143 χώρες και % χωρών με καλύτερες επιδόσεις (INSEAD, 2014)

Πεδίο αξιολόγησης	Σειρά	% χωρών με καλύτερες επιδόσεις
Επιστημονικά άρθρα	21	14,7%
Ερευνητές	26	18,2%
Χρηματοδότηση Ε&Α προερχόμενη εκτός της χώρας	26	18,2%
Δημοσιεύσεις με ετεροαναφορές	29	20,3%
Ανθρώπινο κεφάλαιο και έρευνα	31	21,7%
Πρόσβαση σε ΤΠΕ (ICT)	36	25,2%
Προσέλκυση ξένων φοιτητών	39	27,3%
Κράτος δικαίου	48	33,6%
Ποιότητα ρυθμίσεων	49	34,3%
Δαπάνες Ε&Α που χρηματοδοτούν επιχειρήσεις	52	36,4%
Εξαγωγές υψηλής τεχνολογίας	55	38,5%
Επιχειρηματικό περιβάλλον	59	41,3%
Μεταποίηση μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας	65	45,5%
Χρηματοδότηση από επιχειρηματικά κεφάλαια (VC)	69	48,3%
Ευκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση	81	56,6%
Συνεργασία πωσ επιστημίων και επιχειρήσεων	115	80,4%
Ανάπτυξη clusters	121	84,6%

Διάγραμμα 8: Επενδύσεις σε Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) και Μηχανολογικό Εξοπλισμό (ΕΛΣΤΑΤ, Δ' 3μηνο 2014)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

* Αθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Αθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

Avenue de Cortenberg 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: sevbxl@skynet.be